Alla vastauksia kysymyksiin kirjallisesti.

Ne on koottu STM:n Ohjausyksiköstä, Asiakkaat ja henkilöstö -yksiköstä ja Lapset ja nuoret -yksiköstä sekä VM:n Tieto- ja analytiikkayksiköstä.

1. **Virka- vs. vuokralääkärin hintaero?**

Vuoden 2024 heinäkuun loppuun mennessä hv-alueiden, Helsingin sotepe-toimialan ja HUS-yhtymän työvoiman vuokrauksen kustannukset olivat yht. 300 milj. euroa. On haastavaa arvioida edellä mainitulla summalla ostetun työpanoksen määrää, tai mihin palveluihin sen käyttö on kohdistunut vuoden 2024 aikana.

Näin ollen ei pystytä tarkkaan arvioimaan, miten paljon kalliimmaksi vuokratyövoiman käyttö on tullut verrattuna omaan työvoimaan. Alueiden omat arviot vaihtelevat paljon ammattiryhmästä riippuen. Lääkäreillä vuokratyövoimasta maksettu lisähinta on usein muita ammattiryhmiä korkeampi.

Myös Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT:n hyvinvointialueille vuonna 2023 tekemän kyselyn mukaan vuokratyön hintoja ei voi kyselyn perusteella suoraan verrata oman henkilöstön kustannuksiin, koska tuloksista ei selviä, millaista työtä on ostettu. Esimerkiksi päivä- ja yötyöstä ja eri ammattilaisista maksetaan eri hintaa.

Esimerkiksi yksi kyselyyn vastannut hyvinvointialue on ostanut lääkärintyötä keskimäärin 25 000 euron kuukausihinnalla. Mediassa on ollut esillä arvioita jopa moninkertaisista korvauksista vuokralääkäreille omiin lääkäreihin verrattuna.

2. **Vuokralääkärin tyypilliset työjaksot?**

Työjaksoista ei ole valitettavasti tietoa. Tähän viitataan osin myös Kunta- ja hyvinvointityönantaja KT:n kyselyn vastauksissa, eli vuokratyövoimaa käytetään hyvin vaihteleviin tarpeisiin.

3. **Dia 3 suhteessa henkilöstötarpeeseen?**

Vajelukuja on tarkoituksenmukaista verrata ammattioikeuden omaaviin. Nämä lisätty taulukon oikeanpuoleiseen sarakkeeseen.

	Kumulatiivinen 2022, sekä julkinen että yksityinen	**Poikkileikkaus 10/2023, hyvinvointialueet**	**Ammattioikeudet 2022 (alle 65-vuotiaat)**
Lähihoitajat (sosiaali- ja terveydenhuolto yhteensä)	6 140	2 377	*Sosiaalihuolto:* 180 434 *Terveydenhuolto:* 13 535
Sairaanhoitajat	5 336	2 163	114 335
Lääkärit, perusterveydenhuolto	865	312	24 510
Lääkärit, sairaalat		554	
Sosiaalityöntekijät lastensuojelussa	475	318	7 656
Sosiaalityöntekijät, muu kuin lastensuojelu		227	
Hammaslääkärit	370	74	5 335

Taulukko 1. Mitä tiedetään vajeesta

4. Hyvän työn ohjelman piloteista tarkempaa tietoa?

Hyvän työn ohjelman ensimmäisessä valtionavustushaussa vuoden 2023 lopussa rahoitettiin kolmea pilottikokonaisuutta:

- Sote-ammattihenkilöiden ja osastonsihteereiden työnjako
    - Tavoitteena on löytää malleja osastonsihteerien osaamisen ja työn hyödyntämiseen, mikä antaa muulle henkilökunnalle mahdollisuuden keskittyä paremmin osaamistaan vastaaviin tehtäviin
- Kulttuurikoulutettujen käyttö iäkkäiden palveluissa

  - Tavoitteena on parantaa/ylläpitää ikääntyneiden toimintakykyä kulttuurin avulla, mikä antaa muulle henkilökunnalle mahdollisuuden keskittyä paremmin osaamistaan vastaaviin tehtäviin

- Toimintakyvyn ylläpitämisen ohjaus sote-keskuksessa

  - Tavoitteena on vahvistaa ja monipuolistaa lääkinnällistä kuntoutusta sote-keskuksissa siten, että useampi työikäinen ja ikääntyneet henkilöt saisivat omaehtoisen toimintakyvyn ylläpitämiseen ohjausta/valmennusta ryhmässä tai yksilöllisesti silloin, kun on havaittu alkavaa toimintakyvyn alenemaa sairaudesta tai vammasta johtuen.

Hyvän työn ohjelman toisessa valtionavustuskokonaisuudessa, johon liittyvä hakuaika päättyi 11.10. tavoitteena on puolestaan rahoittaa kolmea uutta pilottikokonaisuutta:

- Lähihoitajien työjako:

  - Pilottien tavoitteena on saada kokemuksia lähihoitajan erilaisista toimenkuvista, jotka nykyinen lainsäädäntö mahdollistaisi, sekä testata lähihoitajien ja tukipalveluiden, lähihoitajien ja sosionomien sekä lähihoitajien ja sairaanhoitajien välistä uudenlaista työnjakoa.

- Sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työjako:

  - Pilotit, joilla tuetaan sosiaalityöntekijöiden ja sosionomien työnjaon ja tehtäväarkenteiden kehittämistä hyvinvointialueilla. Tavoitteena on löytää keinoja palvelujen saatavuuden turvaamiseksi tilanteessa, jossa erityisesti sosiaalityöntekijöitä on vaikea löytää.

- Rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden omaavien sairaanhoitajien tehtävänkuva osana hoidon jatkuvuutta:

  - Pilottien tavoitteena on potilaiden ohjautuminen oikealle ammattihenkilölle oikea-aikaisesti, hoidon jatkuvuuden turvaaminen ja lääkkeenmääräämishoitajien osaamisen hyödyntäminen.

5. Koulupsykologimitoitukseen pääsemisen tilannekuva?

Koulupsykologien mitoitustavoitteeseen pääsy on tällä hetkellä merkittävä haaste hyvinvointialueilla johtuen yleisestä psykologipulasta, joka vaihtelee alueittain. Joillakin alueilla vajetta on paikattu vuokratyövoimalla ja ostopalveluilla, mutta nämä toimenpiteet eivät aina

takaa palveluiden jatkuvuutta ja laatua. Henkilöstöpula vaikeuttaa etenkin yhdenvertaisten koulupsykologi- ja kuraattoripalveluiden järjestämistä alueilla.

6. **Onko terveyskeskuksen ulkoistaminen lainsäädännöllisesti nykyisin mahdollista?**

Hyvinvointialueen terveysaseman ulkoistaminen on nykyisin periaatteessa mahdollista, mutta tietyin rajauksin. Ensinnäkin tulee ottaa huomioon sote-järjestämislain 8 §:ssä edellytetty hyvinvointialueen riittävän oman palvelutuotannon vaatimus, mikä johtaa ennen kaikkea siihen, ettei kaikkia hyvinvointialueen terveysasemia voida ulkoistaa yhtä aikaa. Lisäksi terveysaseman mahdollisessa ulkoistuksessa tulisi huomioida myös sote-järjestämislain 12 §:ssä säädetyt ulkoistusrajoitukset, joista erityisesti julkisen vallan käyttöön liittyvät seikat voivat olla ajankohtaisia yksittäisen terveysaseman ulkoistuksessa

7. **Linkki liittyen sairaanhoitajaerikoistumiseen liittyvään julkaistuun selvitykseen/ehdotukseen**

Selvitys on osa sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja.

Parhain terveisin

Tia-Maria Kirkonpelto

Erityisasiantuntija / Specialsakkunnig / Senior Specialist

Sosiaali- ja terveysministeriö / Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaat ja palvelut -osasto

Social- och hälsovårdsministeriet / Ministry of Social Affairs and Health

tia-maria.kirkonpelto@gov.fi

puh: 0295 163 264, 050 330 5849